

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΚΡΙΤΩΝ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΧΑΝΤΖΑΡΑΣ

2
0
1
3

2
0
1
3

Μουσείο Ακριτών της Ευρώπης,
Παλαιόχωρα, Χανιά
The Acritans Museum Of Europe,
Palaiochora, Chania

MUSEUM THE ACRITANS OF EUROPE

Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής
Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών
Hellenic Folklore Research Centre
Academy of Athens

Στην πολύχρονη διαδρομή του το Μουσείο Ακριτών της Ευρώπης κατάφερε να διευρύνει τις εκπαιδευτικές του δραστηριότητες και πρόσφατα τις εκθεσιακές. Το Μουσείο προκαλεί όλο και περισσότερο το ενδιαφέρον στο ευρύ κοινό, αλλά και στους εκπαιδευτικούς και στους καλλιτέχνες.

Το έτος 2012, υπήρξε και μια σημαντική χρονιά στον εμπλουτισμό του μουσειακού του υλικού, καθώς ο ζωγράφος Απόστολος Χαντζαράς δώρισε μία σειρά έργων του.

Ο σύλλογος φίλων του «**Μουσείου Ακριτών της Ευρώπης**», θέλοντας να ευχαριστήσει τον καλλιτέχνη, εκδίδει το ημερολόγιο του 2013, με έργα του εικαστικού, εμπλουτισμένο από στίχους του ακριτικού κύκλου.

Τα κείμενα του τεύχους είναι από το βιβλίο, του Σταμάτη Α. Αποστολάκη, «**Ριζίτικα, δημοτικά τραγούδια της Κρήτης**», Αθήνα 1993.

Με την έκδοση αυτή, υποστηρίζει οικονομικά το Μουσείο, αλλά χαρίζει και στους φίλους του ένα καλαίσθητο ημερολόγιο, που θα τους συντροφεύει όλο τον χρόνο.

Λουίζα Καραπιδάκη,
Επιμελήτρια του Μουσείου,
μόνιμη συνεργάτης του Κέντρου
Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ: 2823042265, 6979228604

ΩΡΑΡΙΟ ΜΟΥΣΕΙΟΥ: 1/7-30/9 ΤΕΤΑΡΤΗ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10-13 και 16.30-19 ● 1/10-30/6 ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10-13

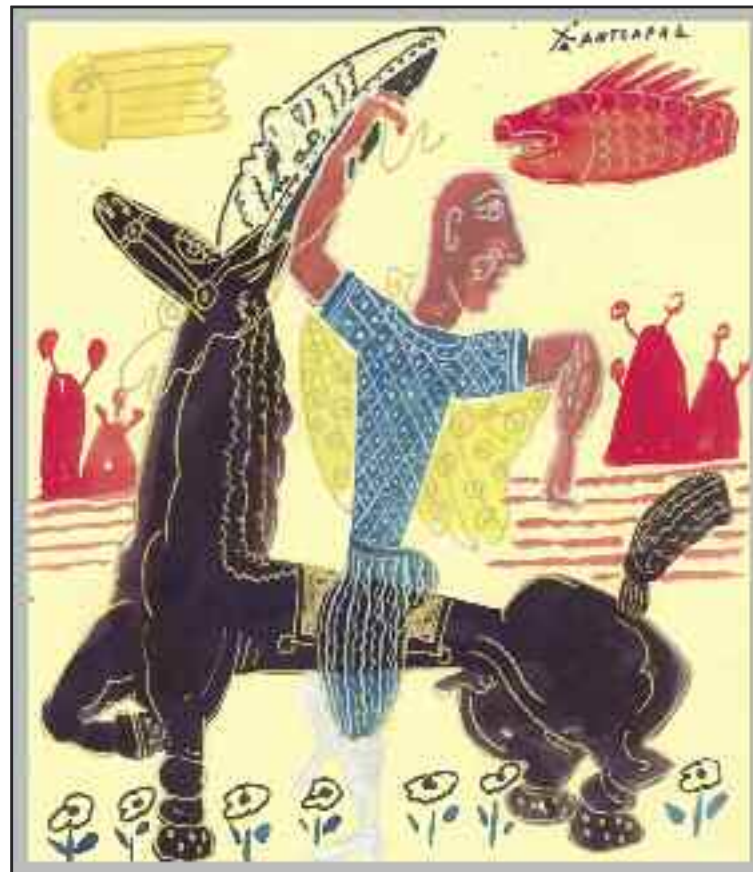

Ιανουάριος

January

ΔΕΥΤΕΡΑ Monday	ΤΡΙΤΗ Tuesday	ΤΕΤΑΡΤΗ Wednesday	ΠΕΜΠΤΗ Thursday	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Friday	ΣΑΒΒΑΤΟ Saturday	ΚΥΡΙΑΚΗ Sunday
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

2013

Οι Σέρβοι κι οι Σαρακηνοί
 κι οι Μόροι γάμο κάνουν,
 κι ούλον τον κόσμο τον καλούν
 κι ούλον τον περιμαζώνουν,
 το Διγενή δεν τον καλούν
 για τσι κακές του χάρες,
 γιατί σκοτώνει τσι γαμπρούς
 και παίρνει τσι νυφάδες.
 Κι ο Διγενής είχε φιλιά,
 και παν και λέσιν του το.
 - «και πιο γαμπρόν εσκότωσα
 και ποια νύφην επήρα;»

(Α. Jeannarakis, Άσματα κρητικά
 μετά διστιχών και παροιμιών).

Φεβρουάριος

February

ΔΕΥΤΕΡΑ Monday	ΤΡΙΤΗ Tuesday	ΤΕΤΑΡΤΗ Wednesday	ΠΕΜΠΤΗ Thursday	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Friday	ΣΑΒΒΑΤΟ Saturday	ΚΥΡΙΑΚΗ Sunday
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

2013

Σε ψηλό βουνό, σε χαμηλό λαγκάδι,
Γιάννης περπατεί μαζί
με την καλήν του
κ' εις τη στράταν του κ' εις
την πορπατηξιά του,
δράκος τ' απαντά,
θεριό του συντυχαίνει.

- «Γεία σου, Γιαννακή, γεια σου,
καλ' ανδρωμένε,
κι ας τα παίξωμε, Γιάννη,
για την καλή σου».

Κι απαλεύγαμε απ' το ταχύ
ως το βράδυ.

- «Γειά σου Γιαννακή».

(Α. Jeannarakis, Άσματα κρητικά
μετά διστίχων και παροιμιών).

Μάρτιος

March

ΔΕΥΤΕΡΑ Monday	ΤΡΙΤΗ Tuesday	ΤΕΤΑΡΤΗ Wednesday	ΠΕΜΠΤΗ Thursday	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Friday	ΣΑΒΒΑΤΟ Saturday	ΚΥΡΙΑΚΗ Sunday
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

2013

Ομορφονιόν εζύγωνεν ο Χάρος
στη Μαδάρα
κι ελάμπανε τα ρούχαν του
κι έφεγγαν τ' άρματάν του.
«Βγάλε, λιγνέ, τα ρούχα σου
και θέσε τ' αρματά σου,
κάμε τα χέρια σου σταυρό
να πάρω την ψυχή σου».
«Δε βγάνω 'γω τα ρούχα μου,
δε θέτω τ' άρματά μου
μουδέ τα χέρια μου σταυρό
να πάρεις την ψυχή μου,
μ' άντρας εσύ, άντρας κι εγώ,
κι απού νικήσει ας πάρει».
Και πάνε κι απαλεύγανε
σε σιδερένιο αλώνι.

Απρίλιος

April

ΔΕΥΤΕΡΑ Monday	ΤΡΙΤΗ Tuesday	ΤΕΤΑΡΤΗ Wednesday	ΠΕΜΠΤΗ Thursday	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Friday	ΣΑΒΒΑΤΟ Saturday	ΚΥΡΙΑΚΗ Sunday
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

2013

Άντρες, γιάντα μέ διώχνετε,
 γιάντα μ' απολαείτε,
 Όξω γιατί είμαι μοναχός
 κι είμαι ξαρματωμένος;
 Μ' αφήστε με ν' αρματωθώ,
 νά βάλω τ'αρματά μου,
 νά ιδείτε τότες πόλεμο
 πού πολεμούν οί γι άντρες,
 νά ιδείτε άντρες του σπαθιού
 κι άντρες γιά το ντουφέκι.

ΠΗΓΗ:Κριάρης 1920, σ. 286-7,
 Παπαγρηγοράκης 1957,σ.174,
 Σπυριδάκης κ.α. 1962, σ. 18,
 Γιάνναρης 1876, σ. 98.

Μάιος

May

ΔΕΥΤΕΡΑ Monday	ΤΡΙΤΗ Tuesday	ΤΕΤΑΡΤΗ Wednesday	ΠΕΜΠΤΗ Thursday	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Friday	ΣΑΒΒΑΤΟ Saturday	ΚΥΡΙΑΚΗ Sunday
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

2013

Σιγά σιγά βρεχεν ο Θιός
 κι ο Γιάννης ετραγουδεί,
 και παίρν' αέρας τη λαλιά,
 του δράκοντα την πάει.
 Ευπνά του τη δρακόντισσα
 με τα δρακόπουλάν τση,
 γέρνεντ' ο δράκος, το θεριό,
 το Γιάννη για να φάει,
 να φά εμέ το μοναχό, τση μάνας
 το καμάρι, μα εσκοτώθει το θεριό.

ΠΗΓΗ: Παπαρηγοράκης 1957,
 σ.174, Κριάρης 1920, σ. 263, Γιάννα-
 ρης 1876, σ. 100.

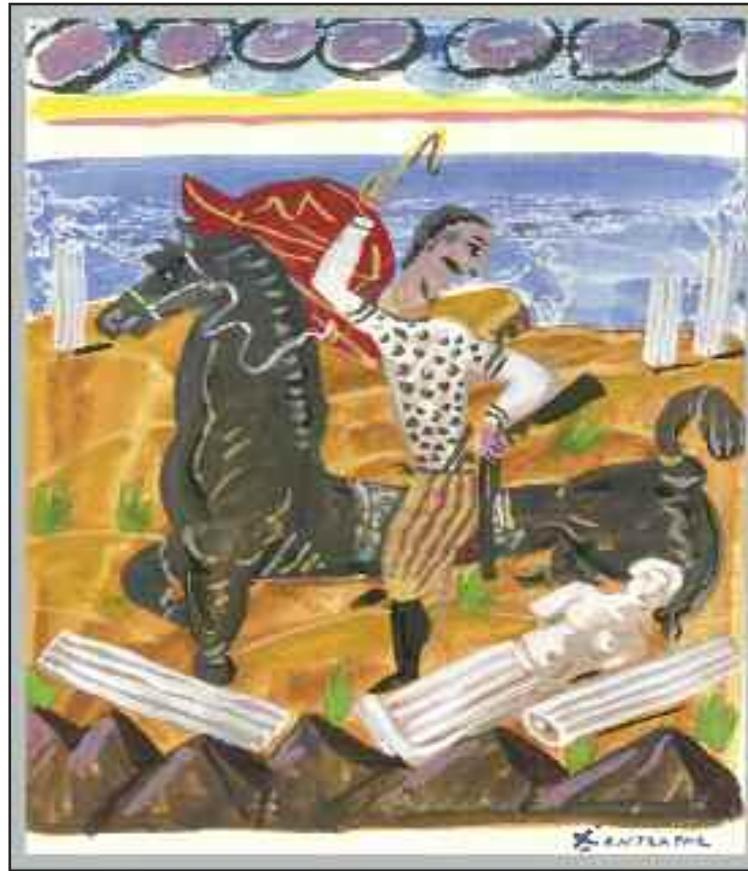
Ιούνιος

June

ΔΕΥΤΕΡΑ Monday	ΤΡΙΤΗ Tuesday	ΤΕΤΑΡΤΗ Wednesday	ΠΕΜΠΤΗ Thursday	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Friday	ΣΑΒΒΑΤΟ Saturday	ΚΥΡΙΑΚΗ Sunday
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

2013

Είντα στολή 'ν' ο Κωσταντής
 όντεν καβαλικέψει!
 Σαν ήλιος φέγγ' η σέλαν του,
 σαν άστρ' η φορεσιάν του,
 κι όσα κοράσια και τον δουν,
 ούλα φίλί του δίδου,
 μα το κοράσιο η γι Ελενιώ,
 φίλί και δεν του δίδει.
 «Φοβούμαι σε, πλανόματε,
 πως έχεις κι άλλη αγάπη».
 «Μά το σπαθάκι απού βαστώ
 και μά το χαίμαλι μου,
 άλλην καμιά δεν αγαπάω παρά
 την απατή σου».
 Κι ο μάυρος του ο αμίλητος,
 τότες μιλεί και λέει:
 «Βλέπουσαι, σκύλα Ελενιώ,
 φίλί να μην του δώσεις.
 Σε πάσα χώρα έχει εννιά,
 σε πάσα κάστρο δέκα,
 κι εις την Κωνσταντινόπολη
 παιδιά με τη γυναίκα».

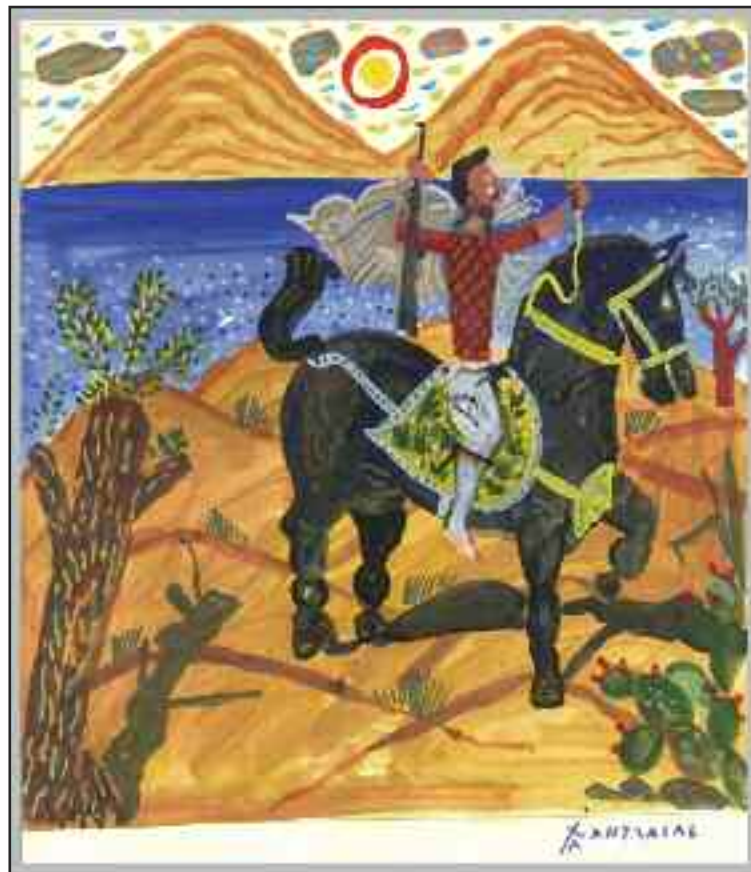
ΠΗΓΗ: Γιάνναρης 1876, σ. 109,
 Παπαρηγοράκης 1957, σ. 64,
 Κριάρης 1920, σ. 217, Σπυριδάκης
 κ.ά. 1962, σ. 97.

Ιούλιος

July

ΔΕΥΤΕΡΑ Monday	ΤΡΙΤΗ Tuesday	ΤΕΤΑΡΤΗ Wednesday	ΠΕΜΠΤΗ Thursday	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Friday	ΣΑΒΒΑΤΟ Saturday	ΚΥΡΙΑΚΗ Sunday
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

2013

Για δεξ παίρνιδι ο Διγενής
 όντεν καβαλικεύγει,
 σαν ήλιος λάμπει ο μαύρος του,
 σαν άστρη η φορεσιάν του,
 κι όσα κορίτσια κι αν τον δου,
 όυλα φιλί του δίδου,
 μα 'να κοράσιο ξέμορφο,
 φιλί και δεν του δούδει.
 «Γιάντα, κοράσιο ξέμορφο,
 φιλί συ δε μου δούδεις;»
 «Φοβούμε σε, πλανόματε,
 πως είσαι παντρεμένος».
 Και μνόει τήη στον ουρανό,
 και λέειν του: «Ψηλά 'ναι».
 Και μνόει τήη στη θάλασσα,
 και λέειν του: «Βαθιά 'ναι».
 Και μνόει τήη στην εκκλησιά:
 «Ξυλά και σγουραφιά 'ναι».
 Και μνόει τήη στη νιότην του,
 λέειν του: «Ψεύτη είσαι».

ΠΗΓΗ: Παπαρηγοράκης 1957,
 σ. 50, Μαθιουδακης 1933, σ. 249

Αύγουστος

August

ΔΕΥΤΕΡΑ Monday	ΤΡΙΤΗ Tuesday	ΤΕΤΑΡΤΗ Wednesday	ΠΕΜΠΤΗ Thursday	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Friday	ΣΑΒΒΑΤΟ Saturday	ΚΥΡΙΑΚΗ Sunday
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

2013

Πότες θά κάμει ξαστεριά,
 πότες θά φλεβαρίσει,
 νά πάρω τό ντουφέκι μου,
 την όμορφη πατρόνα,
 νά κατεβώ στόν Ομαλό,
 στή στράτα τώ Μουσούρω,
 νά κάμω μάνες δίχως γιούς,
 γυναίκες δίχως άντρες,
 νά κάμω και μωρά παιδιά νά ναι
 δίχως μανάδες,
 νά κλαίν τη νύχτα για βυζί
 και τήν αυγή για γάλα,
 και τ αποδιαφωτίσματα για τήν καη-
 μένη μάνα.

*ΠΗΓΗ Κριάρης 1920, σ.199,
 Παπαργηγοράκης 1957,σ.161-2.*

Σεπτέμβριος

September

ΔΕΥΤΕΡΑ Monday	ΤΡΙΤΗ Tuesday	ΤΕΤΑΡΤΗ Wednesday	ΠΕΜΠΤΗ Thursday	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Friday	ΣΑΒΒΑΤΟ Saturday	ΚΥΡΙΑΚΗ Sunday
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

2013

Πού θέ νά βγεί στόν Ομαλό,
νά ν' αναγυρισμένος,
Λακκιώτη ας κάμει σύντεκνο
καί Σφακιανό κουμπάρο,
κι Αγερινιώτη άδερφοχτό,
Πανηχωρίτη φίλο.
Τότες νά βγεί στόν Ομαλό,
νά ν αναγυρισμένος.

*ΠΗΓΗ Γιάνναρης 1876,σ.162,
Παπαρηγοράκης 1957,
σ.162, Κριάρης 1920,σ.303*

Οκτώβριος

October

ΔΕΥΤΕΡΑ Monday	ΤΡΙΤΗ Tuesday	ΤΕΤΑΡΤΗ Wednesday	ΠΕΜΠΤΗ Thursday	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Friday	ΣΑΒΒΑΤΟ Saturday	ΚΥΡΙΑΚΗ Sunday
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

2013

Αύριο μισεύγει ο Μαυριανός
κι αύριο καβαλικεύγει
Κι όντεν εκαβαλικεύγεν
ο Μαυριανός το μαύρο,
Τα ντριντρινιάν του τρίζανε
κι οι μόσκοιν του μυρίζαν
Και τ' αργυρόν του το σπαθί.

Νοέμβριος

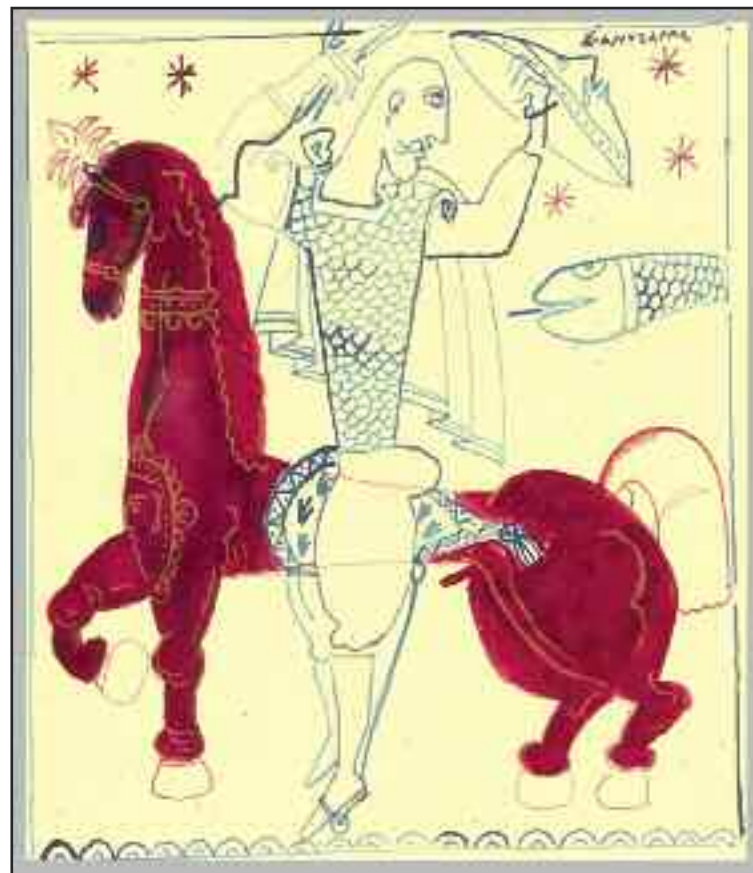
November

ΔΕΥΤΕΡΑ Monday	ΤΡΙΤΗ Tuesday	ΤΕΤΑΡΤΗ Wednesday	ΠΕΜΠΤΗ Thursday	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Friday	ΣΑΒΒΑΤΟ Saturday	ΚΥΡΙΑΚΗ Sunday
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

2013

Άι μου Γιώργη αφέντη μου
 όμορφο καβαλάρη,
 Που 'σαι ζωσμένος τα σπαθί
 και το χρυσό κοντάρι,
 τη χάρη και τη δόξα σου
 θελω ν' αναθιβάλω
 για το θεριό που σκότωσες
 στη χώρας το μεγάλο,
 Ένα θεριό απόύ 'τονε
 στη χώρας το πηγάδι,
 Αθρώπους το ταΐζανε
 πάσα ταχύ και βράδυ,
 Και ά δεν ήθελεν του
 πάν αθρώπους να δειπνήσει,
 Σταλιά νερό δεν άφηνε
 να κατεβεί στη βρύση.

Δεκέμβριος

December

ΔΕΥΤΕΡΑ Monday	ΤΡΙΤΗ Tuesday	ΤΕΤΑΡΤΗ Wednesday	ΠΕΜΠΤΗ Thursday	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Friday	ΣΑΒΒΑΤΟ Saturday	ΚΥΡΙΑΚΗ Sunday
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

2013

Αλεξινός το σκότωσε
το φίδι στο λιβάδι,
μ' απήτις και το σκότωσε
δεν τ' άφηκε να φύγει,
μ έκατσε κ' εξεμέτραν
το κ' εσπιθαμόλογά το
κ είχε διπλές τσοι κεφαλές
και την θωριά μεγάλη
κ είχε κι ορά κι απανορά.

(Βουτετάκης, *Τραγούδια κρητικά*,
σ. 39, 46)

Φωτογραφίες από τα εγκαίνια της έκθεσης **«Απόστολος Χαντζαράς, Ακρίτες του κόσμου»**, στο Μουσείο Ακριτών της Ευρώπης

Στη φωτογραφία από αριστερά στην πρώτη σειρά διακρίνονται: οι ζωγράφοι κ. Απόστολος Χαντζαράς, κ. Αλέκος Φασιανός, ο πάτερ Νικόλας, ο διευθυντής του Μουσείου κ. Κρεσόφ Stanislas Makara, ο Πρέσβης της Πολωνίας στην Ελλάδα, κ. Maciej Krych.

Στη δεύτερη σειρά: ο αντιδήμαρχος πολιτιστικών του Δήμου Χανίων, κ. Δημήτρης Λειψιάκης, η κ. Λητώ Πιτυρή, η κ. Μαρίζα Φασιανού και η σύζυγος του Πολωνού Πρέσβη.

Ο διευθυντής του Μουσείου κ.Κρεσόφ Stanislas Makara.

Από αριστερά διακρίνονται: Ο λαογράφος κ. Σταμάτης Αποστολάκης, η κ. Εύη Θεοδωράκη, η κ. Μαρίζα Φασιανού, ο κ. Απόστολος Χαντζαράς, η κ. Λητώ Πιτυρή και η κ. Λουΐζα Καραπιδάκη.

Φωτογραφίες από τα εγκαίνια της έκθεσης **«Απόστολος Χαντζαράς, Ακρίτες του κόσμου»**, στο Μουσείο Ακριτών της Ευρώπης

Από αριστερά διακρίνονται οι ζωγράφοι:
κ. Απόστολος Χαντζαράς, κ. Αλέκος Φασιανός.

Από αριστερά διακρίνονται: Η κ. Εύη Θεοδωράκη, η σύζυγος του Πολωνού Πρέσβη, ο Δήμαρχος Γεώργιος Δερμιτζάκης, ο Πρέσβης της Πολωνικής Δημοκρατίας στην Ελλάδα κ. Maciej Krych, η υπεύθυνη των Μορφωτικών & πολιτιστικών υποθέσεων της Πρεσβείας κ. Justyna Slowik.

Από αριστερά διακρίνονται: Η κ. Εύη Θεοδωράκη, η κ. Μαρίζα Φασιανού, ο κ. Απόστολος Χαντζαράς, η κ. Δητώ Πιτυρή και η κ. Λουίζα Καραπιδάκη.

Από αριστερά διακρίνονται: Ο Δήμαρχος Γ. Δερμιτζάκης, ο κ. Αλ. Φασιανός, η κ. Λ. Καραπιδάκη και η κ. Β. Woch

